

POGOVOR Z DELEGATOM

ŠTEFAN NOVAK:

»Damo mladim možnosti za delo?«

Štefan Novak, Elma toz Transformatorji. Že 19 let je v Elmi, dela kot elektromehanic.

»Po eni strani je bila izvolitev za delegata zame velika čast, po drugi strani pa odgovornost, seveda pa tudi priznanje za preteklo delo.«

Kako je s samoupravljanjem v Elmi?

»Tradicija delavstva je v Elmi globoko zakoreninjena, delavci so bili zmeraj revolucionarni in se tudi danes ne zadovoljimo s površnimi razlagami, ne damo se zapeljati. Pomembne naloge nas čakajo pri urensičevanju načel svobodne menjave dela, zagotoviti moramo neposreden vpliv delavca na pridobivanje in razporejanje dohodka.«

Tudi delegatski sistem se zdalec ni začel tako, kot smo si zamislili. Del dohodka, ki ga lahko pridobimo, razporejamo preko delegatov. Denar damo, ne vemo pa, kaj se potem s tem denarjem dogaja, ni povratne informacije. S tem seveda ne želim reči, da ne zaupamo uporabnikom sredstev, vendar, če mi vsak dinar večkrat obrnemo, predno ga porabimo, bi prav radi izvedeli tudi, kako gospodarstvo z denarjem v samoupravnih interesnih skupnostih.

Prebiram, da morajo biti pravočasno znane prispevne stopnje za SIS za prihodnje leto. Mi ne potrebujemo prispevnih stopenj, ampak programe, finančno ovrednotene programe, potem pa bomo odločali, za kaj bomo združili denar in za kaj ne.

Še nekaj me moti, ne samo mene, večino delavcev: če delavec opravi svoje delo slabo, nekakovostno, vemo, kakšne so posledice. Lani smo ugotovili, da so strokovne službe v SIS slabo pripravile gradiva, besedila samoupravnih sporazumov o temeljnih planov – so odgovarjali za svoje slabo delo? Moti me tudi izsiljevanje, ki ga je bilo nekajkrat slišati pred podpisom samoupravnih sporazumov o naših denarnih obveznostih, češ, če ne boste podpisali, bomo pa šolo zaprli. Delavci se še predobro zavedamo pomena takih ustanov, glasovali bomo za, kadar bomo pravočasno dobili potrebne, enostavne in točne informacije.

Številne probleme bi lahko s strpnim delom rešili, vključiti pa bi se morale vse družbenopolitične organizacije. Kar naprej pa pozabljamo na mladino, za katero vedno pravimo, da bo prišla za nami. Če smo pošteni: ji damo možnost za delo? Mladim kar naprej dajemo vedeti, da so še premaladi, da nimajo dovolj izkušenj in znanja. Ko pa dočakajo svoj veliki trenutek in spregovore, pa so stari že 40 let.

Vse preveč tudi govorimo o domačem znanju, premalo pa naredimo za razvoj domačega znanja. Menim, da je bilo včasih več izboljšav, več inovacij, potem pa smo to dejavnost zadržali z različnimi pravilniki, svoje pa je večkrat pripeljala tudi, sicer prikrita, nevoščljivost sodelavcev. Izboljšave so namreč največkrat skupinsko delo, saj en sam ne more vedeti vsega. Denar pri tem ni v ospredju, saj gre večini inovatorjev predvsem za izboljšanje delovnega procesa, tudi za ugled delovne organizacije.

Lahko rečem, da so delavci zvesti svoji delovni organizaciji, da smo zainteresirani za njen razvoj. Včasih so nam podtikali, da smo proti strokovnjakom, vendar lahko rečem, da to ne drži. Mi smo celo zahtevali, da je treba strokovnjake dobro nagraditi, vendar smo za dobro plačano delo

III. KONGRES SAMOUPRAVLJAVCEV JUGOSLAVIJE 1981

POGOVOR Z DELEGATOM ZA III. KONGRES SAMOUPRAVLJALCEV

SLAVKO KOKOT:

»Škoda, ker Termika ni poslala poročila!«

Slavko Kokot, Termika. Vodi referat v nabavi, je pa eden soustanoviteljev delovne organizacije, saj je v Termiki že od 1. januarja 1958.

»Pričakujem, da bo III. kongres samoupravljalcev dosegel svoj osnovni namen, zlasti velik prispevek pričakujem na področju nagrajevanja po delu. Šele takrat, ko bomo delo začeli pravilno vrednotiti, bomo znali določiti realne cene posameznih proizvodov, tako bomo rešili tudi marsikateri gospodarski problem.«

Termika bi morala poslati sporočilo kongresu, pa ste zamudili pri pripravi gradiva. Gre pa za zelo pomembno temo, zato se boste kot delegat na kongresu verjetno oglašili?

»Res škoda, da Termika ni poslala sporočila z naslovom »Združevanje dela in sredstev ozd iz razvitih republik in SAP Vojvodine za skupne naložbe oziroma poslovanje v ozd gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo na osnovah skupnega prihodka in skupnega dohodka.« saj imamo na tem področju precej izkušenj. Zato bom vsekakor poprosil za besedo in prenesel nekaj naših ugotovitev in mišljenj. Naše temeljne organizacije so namreč razporedene širom po Jugoslaviji, v vseh republikah razen Makedoniji in Črni gori. Med novjšimi projekti je izgradnja tovarne predfabriciranih termoakumulacijskih materialov v Prištini, ki bo veljala 96 milijonov dinarjev in bo predvidoma že avgusta letos lahko zaposlila 240 delavcev. Pri izgradnji smo združili sredstva Sklada federacije, kredit Ljubljanske banke, konkuriramo pa tudi za sredstva mednarodne banke za obnovo in razvoj.

Z namenom, da nadomestimo dosedanj uvoz perlitne rude, se skupno z delovnimi organizacijama iz Bitole in Prilepa dogovarjamo na usklajevanje razvojnega programa modernizacije rudnika perlitna v Makedoniji. Že dve leti pa tudi intenzivno obdelujemo projekt izgradnje tovarne kamene volne v Srebreniku z letno zmogljivostjo 18-20 tisoč ton.

Pri realizaciji teh projektov smo si pridobili znatna praktična spoznanja; tako o ne-

spornih ekonomskih prednostih kot tudi o vrsti sistemskih pomanjkljivosti, ki po našem mnenju bistveno zmanjšujejo uspešno uveljavitev novih oblik usmerjenih sredstev sklada.«

Omenili ste tudi nagrajevanje po delu. Kako daleč ste pri tem v vaši delovni sredini?

»Mi precej delamo pri izgradnji sistema nagrajevanja po delu, vendar je to daljši proces, ki bo potreboval še nekaj let, da bomo prišli do tistega, kar želimo. Zlasti v nagrajeva-

nju administrativnih delavcev, skupnih smo premalo naredili, medtem ko v proizvodnji reguliramo nagrajevanje z normativom. Vendar pa še prevečkrat nagrajujemo slabo delo ali celo nedelo, seveda to delavci vidijo, pa negodujejo, češ, zakaj sem dobil toliko kot kolega, ki pa manj ali slabše dela.«

Kako pa imate urejene samoupravne odnose?

»Naša dejavnost je zelo razvejena, pa vendar lahko rečem, da družbenopolitične organizacije dobro delajo. Ko govorimo o samoupravnem delovanju, pa smo lahko tudi kritični, saj je še vedno nekaj ljudi, ki niso pripravljeni delati v raznih organih. Ti čakajo samo na kuverto, na osebni dohodek. K sreči so taki v manjšini, pa lahko nanje vplivamo, vsekakor pa moramo poskrbeti za to, da bodo vsi delovni ljudje dobro obveščeni, saj je to predpogoj za odločanje.

Naša delegacija za zbor združenega dela občinske skupščine je sicer aktivna, vendar pa dobi premalo pomoči od strokovnih služb. Zdej se začnemo tudi postopki evidentiranja možnih kandidatov za člane novih delegacij, saj nas prihodnje leto čakajo volitve. To je zelo odgovorno delo, ki mu bomo posvetili veliko pozornosti.«

Boste po vrnitvi s kongresa prenesli stališča svoji bazi, delovnim ljudem in občanom, ki jih boste v Beogradu zastopali?

»To je vsekakor naša dolžnost. Na kongresu bomo navezali vrsto stikov, izvedeli marsikaj zanimivega in seveda tudi koristnega. Zato bomo zaključke prenesli najprej seveda v svojem delovnem okolju, morda tudi na seji zbora združenega dela občinske skupščine, pričakujemo pa tudi pomoč glasila »Zbor občanov.«

AKTUALNA NALOGA

Zaustaviti padanje življenjske ravni!

Nadaljevanje s 1. strani

BS-3 in BS-7 ter oskrbe občanov na levem bregu Save s pitno vodo. Predvidevamo graditev 3400 novih stanovanj, 4 telovadnic ter ene zdravstvene postaje in nadzidave obstoječega zdravstvenega doma. V vzgojno-raziskovalnih zavodih pa nameravamo odpreti 1200 novih mest.

Predsednik mestne konference Zveze komunistov Slo-

venije MARJAN OROŽEN je ugodno ocenil analizo pogojev in rezultatov gospodarjenja in družbenih dejavnosti, ki omogoča občini kot družbenopolitični in družbenoekonomski skupnosti uspešno reševanje problemov v vidika družbenopolitičnega sistema in samoupravljanja.

Opozoril je, da se moramo v prihodnje boriti za nova delovna mesta v proizvodnji. S togim in anahronističnim zapiranjem delovnih mest se temeljne organizacije združenega dela velikokrat zapirajo tudi pred zaposlovanjem sposobnih in odgovornih ljudi.

Zaskrbiljujoče je dejstvo, da življenjski stroški rastejo hitreje kot osebni dohodek, zato naj mu z ekonomska razprava na vseh področjih družbenopolitične organizacije posvetijo veliko pozornost.

LOJZE NOVAK, predsednik občinske konference Zveze komunistov je poudaril, da bomo morali v prihodnjem srednjeročnem obdobju zmanjšati razkorak med gradnjo stanovalskih objektov in gradnjo vrtcev, šol ter trgovin, ki je bila od leta 1976 do danes preizkušena. Opozoril je tudi, da moramo veliko pozornost posvetiti uvajanju računalniške obdelave podatkov v delovne organizacije ter predvsem novim računalniškim kadrom.

Na posvetu so prisotni obravnavali še problematiko telesne kulture in komunalnih dejavnosti. Prihodnjic, 19. maja letos, pa se bodo lotili še zdravstva in socialnega varstva. To je bil prvi tovrstni posvet v Ljubljani. Podobni bodo sledili v vseh ljubljanskih občinah.

VIDA PETROVČIČ

ČESTITAMO OB JUBILEJU

IAA leti že 20 let

Začeli so s štirimi rabljenimi letali, letos pa bosta njihovo floto okrepili dve novi letali DC-9 iz nove serije Super 80

Letos poteka dvajset let od ustanovitve prvega slovenskega letalskega podjetja ADRIE AVIOPROMETA, ki jo je narekoval vse hitrejši razvoj slovenskega in jugoslovenskega turizma leta 1961 in tesnejše sodelovanje Jugoslavije z deželami v razvoju. JAT kot edini letalski prevoznik takrat ni mogel več zadostiti vsem potrebam za prevoz potnikov in blaga v domačem in mednarodnem letalskem prometu, zato so bili vzroki za ustanovitev Adrije Avioprometa za letalski čarterski prevoz na dlani.

Prvi piloti in mehaniki so prišli iz vrst jugoslovenskih vojaških pilotov in JAT. Pri nizozemski letalski družbi KLM so kupili štiri rabljena letala tipa DC-6B in se izločali za njihovo uporabo. Leta 1964 so se preselili na novo ljubljansko letališče ter ponosili jugoslovensko zastavo na vse celine razen v Avstralijo. Veliko poletov so opravili za potrebe Združenih narodov in mednarodni Rdeči križ, predvsem iz Skan-

dinavije in Brazilije na Sinaj. Velik uspeh, ki si ga je zagotovil le redkokateri čarterski prevoznik na svetu, je predstavljala pravica pristajanja v ZDA.

Po letu 1967 pa so hitrejša, tehnično bolj dovršena in bolj ekonomična reaktivna letala potisnila Adriine »Seistice« v ozadje. Po dolgem in neuspešnem iskanju poslovnega partnerja v slovenskem gospodarskem prostoru, je beograjski Interexport aprila 1969 prevzel Adrijo Aviopromet pod svoje okrilje, prvotnemu imenu prvega slovenskega letalskega podjetja pa se je pridružilo še ime Inex.

Do leta 1972 so vsa štiri stara letala DC-6B zamenjali z novimi DC-9 iz serije 30 in 50. Kot spomin na uspešna začetna leta je eno izmed prvih letal še vedno ostalo na travniku pred letališko zgradbo na Brniku.

V letu 1972 je Inex Adria Aviopromet vzela v najem letalo DC-8, ki je

letalo med Jugoslavijo, ZDA in Kanado ter skušalo obuditi staro tržišče. Zaradi visokih najemnih obveznosti in ostre konkurence nad Atlantikom pa se je rajše preusmerila na srednje dolge polete.

Edini poslovni liniji med Ljubljano in Beogradom, ki je bila vpeljana že leta 1968, so se nekaj let kasneje uspešno pridružile še redne zračne povzrave med Ljubljano in Sarajevom. Skopjem in Titogradom, v poletnih mesecih pa tudi s Pulo, Splitom, Dubrovnikom in Tivatom.

Inex Adria Aviopromet organizira večkrat tedensko tudi posebne polete za jugoslovenske državljane na začasnem delu v Zvezni republiki

Nemčiji ter njihove svojce. Da bi letala tudi v zimskih mesecih polno izkoristili, jih uporabljajo za prevoz tovora gospodarskih organizacij in za prijateljsko pomoč deželam v razvoju.

Danes je v delovni organizaciji Inex Adria Aviopromet, ki je znana med svojimi partnerji predvsem po zanesljivosti, točnosti in kakovostnih uslugah, zaposlenih 469 delavcev. S svojimi osmimi letali tipa DC-9 serij 30 in 50 so lani opravili 13.396 poletov in prepeljali v ZR Nemčijo, Švedsko, Anglijo, Avstralijo, Italijo, Francijo, Finsko ter v dežele Beneluxa 963.043 potnikov.

Že pred leti so kupili tri nova letala DC-9 iz nove serije 80. Prvi dve